

18 januari 2022

Hoe kunnen leesconsulenten bijdragen aan de **LEERDOELEN**
die op school moeten worden behaald?
Hoe gaat dat bij jullie in de bibliotheek...?

Elke zes weken nodigen we willekeurig 10 tot 15 leesconsulenten en onderwijspecialisten uit van verschillende bibliotheken in Noord- en Zuid-Holland om ervaringen uit te wisselen en goede voorbeelden te delen bij actuele onderwerpen betreffende het primair onderwijs en de bibliotheek. Dit doen we tijdens theetijd in een online bijeenkomst van maximaal 1 uur. Een kort verslag komt in de Educatie special 0-23 (verschijnt 4x per jaar).

Op 2 december jl. organiseerde Probiblio de kenniscirkel Leerdoelen. De zesde Theeducatie zou daar op aansluiten maar moest helaas geannuleerd. Met alle input vanuit de kenniscirkel delen we toch graag deze tips en geven we bibliotheken die hun aanbod tegen het licht willen houden graag advies.

Wat moet en mag in het taalonderwijs? Over wettelijke kaders, leerlijnen en doelen!

Wat moeten leerlingen eigenlijk kennen en kunnen in het taal- en leesonderwijs? Wat is er wettelijk verplicht en welke keuzes kunnen leraren zelf maken? **Joanneke Prenger**, curriculumontwikkelaar voor taal in het basisonderwijs bij SLO, nam ons tijdens haar Kenniscirkelsessie mee in de wereld van de landelijke wettelijke kaders. Ze legde uit hoe deze wettelijke doelen vertaald worden naar leerlijnen en hoe leraren ze kunnen benutten bij het vormgeven van hun eigen onderwijs. Ook gaf ze doorkijkjes naar succesvolle praktijkvoorbeelden, waarin vanuit doelen gewerkt wordt aan betekenisvol rijk taalonderwijs met ruimte voor lezen en jeugdliteratuur. Het is handig om te weten wat moet en mag als je leraren wilt helpen bij het maken van keuzes in hun aanbod!

[LeerplanInBeeld \(slo.nl\)](#) (Doelen voor het primair en voortgezet onderwijs)

[Leerstoflijnen beschreven - SLO](#) (De leerstoflijnen helpen je inhoud te kiezen, waarmee je toewerkt naar de Referentieniveaus voor taal)

[Inhoudslijnen po - SLO](#) (Inhoudslijnen met aanbodsdoelen)

[Referentiekader taal - SLO](#) (Beschrijving van de vier taaldomeinen wat leerlingen zouden moeten kennen en kunnen)

[NTC-Leerlijn - NOB \(stichtingnob.nl\)](#) (De NTC-Leerlijn biedt een helder online doelenoverzicht)

Werken met doelen en succescriteria

Leerlingen leren beter als zij weten waar ze heen gaan (leerdoel), waar ze nu staan en wat hun eerstvolgende stap in het leren is. Daarbij is het van belang dat helder is hoe succes eruitziet (succescriteria). **Carola Straathof** (OnderwijsAdvies) besprak tijdens de kenniscirkel waarom het werken met leerdoelen en succescriteria belangrijk is en gaf voorbeelden.

[Impact op leren - OnderwijsAdvies](#) (programma voor scholen met ondersteuning van OnderwijsAdvies)

[Deel 1. Wat zijn leerdoelen en waarom zou je met leerdoelen werken? - Vernieuwonderwijs](#)

[Deel 2. Hoe formuleer je leerdoelen en succescriteria en hoe komen ze terug in de les? - Vernieuwonderwijs](#)

[Deel 3. Leerdoelen als onderdeel van een groter geheel - Vernieuwonderwijs](#)

Effectief leren met ICT

Er is veel evidentie dat technologie leren en lesgeven efficiënter, effectiever en betekenisvoller kan maken. En dat is misschien waar, maar tegelijkertijd is het niet de technologie alleen die daarvoor zorgt. De leraar of begeleider blijft de sleutel in dit verhaal; hij of zij is degene die het grootste verschil kan maken voor zijn of haar leerlingen. Leren is immers een sociaal proces.

Interactie tussen leerling en leraar of begeleider en tussen leerlingen onderling is de basis van leren. Technologie kan die rol nooit vervangen. Maar technologie kan interactie mogelijk wel meer of beter op gang te brengen. Dat was het uitgangspunt voor deze inspiratiesessie van Michel van Ast die zich richt op de effectieve inzet van ict voor leren en lesgeven. Je ervaarde een aantal activerende werkvormen (met ICT) die je de volgende dag zelf kunt gebruiken.

<http://kleppendicht.nl/> (website over het boek van Michel van Ast)

[TPACK: integratie van ict in het onderwijs - Welkom bij TPACK.NL](#) (TPACK staat voor Technological Pedagogical Content Knowledge, de specifieke deskundigheid van de leraar om de kennis en de vaardigheden die bij een vak horen, op een aantrekkelijke en begrijpelijke manier te presenteren aan de leerling met behulp van ict.)

[TPACK model – ICT integreren in je onderwijs – Miranda Wedekind Onderwijsbegeleiding](#)

[LerenDoenMaken](#) (Platform voor Digitale Geletterdheid, met uitdagende opdrachten, dat de ontwikkeling van toekomstgerichte vaardigheden stimuleert en het initiatief bij de leerling legt.)

[App Noot Muis - Wikiwijs](#) (integratie van digitale geletterdheid in taalonderwijs)

Zo voelt het als je aan het leren bent...

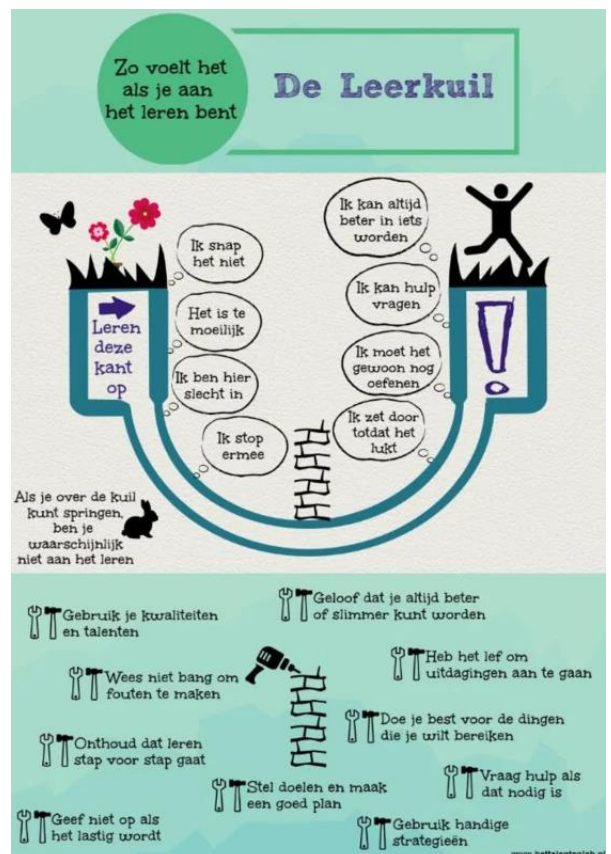
Vaak wordt gezegd dat het behalen van het leerdoel, het opdoen van nieuwe kennis leren is. Is dat wel echt zo? Wanneer leer je? Hoe voelt het om te leren? **Ymke Ververs** werkt in het DigiLAB van de Westfriese Bibliotheken. Daar maakt zij kinderen enthousiast voor digitale technologieën, maar bovenal laat ze kinderen leren. In haar sessie deelde zij haar ervaringen en kennis, liet zij ervaren hoe het voelt wanneer je aan het leren bent en bespraken we hoe je kinderen kan helpen met leren.

[De leerkuil - Bazalt](#) (De leerkuil is ontwikkeld door James Nottingham. Hij gebruikt deze metafoer om inzichtelijk te maken hoe het leerproces bij grondig leren verloopt)

[HOME - TalentenLab \(hettalentenlab.nl\)](#)

Niet stapelen maar vervangen!

Dagelijks zitten de mailbox en de brievenbus van scholen vol met prachtige en leerzame culturele activiteiten waar leerlingen graag aan deel zouden nemen. Maar de werkdruk is al hoog en deze activiteiten stapelen bovenop het werk dat allemaal al moet. Het [project Niet stapelen, maar vervangen](#) helpt om deze prachtige en leerzame activiteiten toch in het curriculum van scholen in Den Bosch te plaatsen. Niet door te stapelen, maar door te vervangen. En door een goede samenwerking van gemeente, schoolbesturen en lokale educatieve partners als bibliotheek, GGD, sport en

bureaus voor technologie en natuur. Procesbegeleider **Jan Plooi**j gaf uitleg over dit project als aanjager voor vernieuwing.

[Samenhang in het primair onderwijs - SLO](#) (Taal- en rekendoelen binnen wereldoriëntatie of kunstzinnige oriëntatie)

[Niet stapelen, maar vervangen met aanbodsdoelen - SLO](#)

[Over aanbodsdoelen - SLO](#)

Verder lezen

[Met boeken lezen bereik je alle taaldoelen - Lees, Lezer, Leest - po \(cubiss.nl\)](#)

[Geletterdheid en schoolsucces](#) - Wereldoriëntatie als basis voor taal en begrip

[Formatief evalueren in leesonderwijs - JSW](#)

[Werken vanuit leerdoelen: zo laten scholen de vaste route door de lesstof los \(kennisnet.nl\)](#)

Verder luisteren

[Hoe werk je aan curriculumontwikkeling binnen het primair onderwijs? Tjipcast 141 met Erik Meester](#)

[Podcast aflevering 1.5 – Naomi Smits & Esther Stol – researchED NL](#) (leesmethodes de klas uit en jeugdliteratuur ervoor terug)

Verder onderzoeken

[Curriculum.nu – Wat moeten onze leerlingen kennen en kunnen?](#)

[\(Voor\)lees- en mediaplan \(debibliotheekopschool.nl\)](#) (leerdoelenmatrix po en vo)

Team educatie (onderwijs & kinderopvang en digitale geletterdheid) - www.probiblio.nl

De volgende Theeducatie is op
Dinsdag 15 maart 15.00 – 16.00 uur met als thema:

Meertaligheid

Wil je ook een keer uitgenodigd worden voor een Theeducatie? Meld je dan [hier](#) aan met je naam, bibliotheek en functie. Weet je een geschikt thema, dan horen we het ook graag!